Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.6.2024.AK
3090595.12072394.9715769
Warszawa, 22-03-2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP
dw. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

dot. Oświadczenia senatorskiego złożonego przez senatora Wadima Tyszkiewicza na 7. posiedzeniu Senatu w dniu 6 marca 2024 r. w sprawie przedsiębiorców prowadzących lokalne sklepy o pow. do 500 m^2 i planowanym wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2025 r. nowelizacji ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadzającej system kaucyjny, BPS/043-07-123/24

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na oświadczenie senatorskie BPS/043-07-123/24 z dnia 11 marca 2024 r. w zakresie ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, tworzącej system kaucyjny (zwanej dalej „ustawą") poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

1. *Jaka będzie częstotliwość odbioru odpadów?*

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym w również logistyki i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określane przez podmioty reprezentujące.

2. *Czy opakowania będą mogły być zgniatane, jeśli nie utrudni to ich przechowywania?*

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy wniosek podmiotu reprezentującego zawiera m.in. szczegółowy opis zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych.

O ile zbiórka prowadzona przez automaty wymagać będzie prowadzenia jej na opakowaniach niezgniecionych, gdyż ułatwi to automatyczne odczytywanie informacji zawartych na oznakowaniu, to zbiórka ręczna może być przeprowadzona na opakowaniach w jakiś sposób uszkodzonych lub zgniecionych. Wszystkie szczegółowe wytyczne i rozwiązania logistyczne w tej kwestii będą określane przez operatorów sytemu kaucyjnego.

3. *Jak przechowywane oraz transportowane mają być opakowania po produktach mlecznych, stanowiące realne zagrożenie sanitarne?*

Sposób postępowania z opakowaniami po mleku i produktach mlecznych objętych systemem kaucyjnym powinien zostać szczególnie potraktowany ze względu na zagrożenie

sanitarne i przygotowany przez operatorów systemu (zgodnie z wyjaśnieniem do punktu powyżej). W tym momencie analizowana jest w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz dyskutowana w gronie eksperckim możliwość odroczenia do 2026 r. obowiązku zbiórki opakowań po mleku i produktach mlecznych, aby odpowiednio zaplanować i przygotować system do zbierania tego rodzaju opakowań.

4. *Czy opłata manipulacyjna będzie zróżnicowana ze względu na sposób zbiórki oraz powierzchnię sklepu?*

Ustawa wskazuje, że system kaucyjny powinien obejmować terytorium całego kraju, zapewniać powszechny i równy dostęp dla użytkowników końcowych oraz dla wprowadzających produkty w opakowaniach jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym (art. 40g ustawy). Umowy będą zwierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego. Zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, umowy te powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań.

Każdy operator może samodzielnie zaprojektować zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i wprowadzającymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny. Każde ustalenie powinno być zawarte w formie umowy.

5. *Kim są operatorzy, którzy mają ustalić zasady współpracy i podpisać umowę ze sklepem?*

Prowadzenie systemu kaucyjnego, zgodnie z art. 40j ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (zwanej dalej „ustawą"), wymaga uzyskania zezwolenia wydawanego, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw klimatu, zwanego dalej „zezwoleniem na prowadzenie systemu kaucyjnego". Zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego wydaje się na wniosek podmiotu reprezentującego. Obecnie zostały złożone 2 wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego. W tym momencie wydana została jedna decyzja dla operatora Krajowy System Kaucyjny ZWROTKA S.A.

Wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego przedkłada się ministrowi właściwemu do spraw klimatu nie później niż 6 miesięcy przed planowanym uruchomieniem systemu kaucyjnego, tak wiec jeżeli kolejne podmioty będą chciały uruchomić systemy od początku od 2025 r. mają jeszcze czas do lipca na składanie wniosków.

6. *Apel o wydłużenie do dnia 1 stycznia 2026 r. terminu wprowadzenia systemu kaucyjnego, stopniowe wprowadzanie systemu kaucyjnego obejmujące kolejne frakcje – opakowania po mleku w drugiej kolejności – a także przedefiniowanie pojęcia opakowań podlegających systemowi kaucyjnemu jako niebędących odpadem. Kaucja, podobnie jak w przypadku butelki zwrotnej, powinna być liczona w całym łańcuchu, począwszy od producenta.*

Termin faktycznego uruchomienia systemu zależeć będzie od stopnia przygotowania i zaangażowania operatorów. Jako Ministerstwo wiemy, że społeczeństwo oczekuje aby system kaucyjny został uruchomiony w zaplanowanym terminie oraz, że niektóre sklepy już zainwestowały w projekty pilotażowego zbierania opakowań po napojach czy urządzenia zbierające. Na obecnym etapie nie można jeszcze mówić o sytuacji, w której zagrożone jest wdrożenie systemu kaucyjnego od 2025 r. W Ministerstwie trwają postępowania w zakresie

złożonych wniosków o wydanie decyzji na prowadzenie systemu kaucyjnego, gdzie podmioty reprezentujące zobowiązują się do uruchomienia systemów kaucyjnych w całej Polsce w określonym terminie. Nie chcemy zawieść zaufania społecznego ani narażać przedsiębiorców na straty finansowe związane z opóźnianiem uruchomienia systemu kaucyjnego, tak więc na ten mement termin uruchomienia systemu określony na 2025 r. pozostaje.

Aby zwiększyć nadzór Ministra nad operatorami i zminimalizować ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie planowania i działania systemów kaucyjnych, w ramach prac nad nowelizacją ustawy przewidziano wprowadzenie mechanizmu kontroli. Wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska otrzymałyby uprawnienia do kontroli operatorów, aby weryfikować ich stopień przygotowania do uruchomienia i zgodność prowadzenia systemu z zakresem wydanej decyzji.

Temat rozszerzania systemu kaucyjnego o kolejne frakcje jest rozważany. Analizujemy zgłaszane w tym zakresie postulaty jednak temat ten musi zostać poddany dyskusji w gronie eksperckim.

Spotkanie konsultacyjne dot. systemu kaucyjnego zorganizowane 5 marca 2024 r. dało możliwość spotkania i przedstawienia najważniejszych potrzeb i bolączek związanych z przyszłym systemem kaucyjnym przedstawicieli branż: napojowej (producentów napojów, opakowań, automatów), recyklingu oraz reprezentujących handel detaliczny, stronę samorządową i społeczną. Tematami wzbudzającymi największe zainteresowanie były m.in.: wyjęcie kaucji na opakowania, które zostaną objęte systemem kaucyjnym z podstawy opodatkowania podatkiem VAT, podążanie kaucji za opakowaniem w całym łańcuchu sprzedaży oraz przesunięcie o rok obowiązku zbiórki opakowań po mleku i produktach mlecznych. Wychodząc naprzeciw postulatom, MKiŚ proponuje przesunięcie terminu włączenia opakowań po mleku i produktach mlecznych od 1 stycznia 2026 r. oraz rozpoczyna współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie wypracowania przepisów odnośnie podążania kaucji w całym łańcuchu sprzedaży. Do wprowadzenia powyższych rozwiązań niezbędna będzie nowelizacja ustawy w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.